

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru Monarh pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

„Telegraful Român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiunii postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Decembre 1884, a-și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârșia cu espedirea foiei *).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în expedițiune se face prin lipirea unei fișii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 1 Februarie.

Deputații sârbi din dieta Ungariei au luat deciziuni importante pentru dezvoltarea vieții naționale a sârbilor. Conduși de binele poporului lor și având în vedere starea actuală de lucruri, reprezentanții poporului sârb au luat rezoluțiuni reproduce și de noi în numărul precedent al diarului nostru. Ca diaristi avem datorința a reflecta la toate evoluțiunile din statul nostru, și ca correligionari avem îndoită datorința a urmări dezvoltarea bisericei sorori la sârbi din Ungaria, căci din soartea ei putem trage și trebuie să tragem și noi învățături pentru biserica noastră, lovită de aceleși vânturi, aceleși fortune, de cari e băntuită și biserica ortodoxă sârbă.

În fața viitorului congres reprezentanții poporului sârbesc s'au văduț îndemnați a lua poziție, și cu această nune puțin au clarificat situațiunea.

De ce puncte principale au afirmat rezoluțiunea deputaților sârbi: acceptarea dreptului public în stat și aducerea în consonanță a intereselor bisericei ortodoxe cu cele ale populațiunii.

Pentru un om care nu viețuește în Ungaria și nu cunoaște anormala stare de lucruri din statul nostru, ambele puncte întru de rezoluțiunea sârbilor apar ca abnormități. Streinul nu și-ar putea închipui că la noi trebuie să te declari special că acceptezi sta-

rea actuală de drept, și că pe cale constituțională și cu mijloace legale vei lucra la delăturarea ei. Nici aceea nu intră în capul unui strein, că există biserica națională sârbă, ale cărei interese nu sînt în consonanță cu interesele populațiunii.

Noi cari trăim aici facem și de și triste experiențe și ele ne pun în vedere situațiunea în toată golătatea ei. Aceasta ne face să apărăm înțeleptul pas politic al deputaților sârbi.

În activitatea lor sârbi voiesc să fie scutiți de jignirile molestatoare, care provin din suspițăriile fără margini. Am ajuns foarte departe astăzi în statul nostru. Ori ce lucrare cu timbru național este considerată ca gravitare în afară, și în special sârbilor li se pune în cărcă gravitatea spre Sârbia și Montenegro. Susceptibilitatea a mers departe, și am văduț cu ochii noștri, căcei mai aprigi luptători ai sârbilor au fost persecuți mai fără milă.

După triste experiențe oamenii încetul cu încetul s'au retras de pe terenul de luptă. O parte din ei s'au ruinat sub greutatea durerii. Așa apărât-o Mileticu, și după cum ne spun diarele la asemenea soarte a ajuns și Polit. Alții au schimbat sistemul de luptă și au produs programa actuală. Spres se spune în ea, că sârbi acceptează pactul dualistic cu Austria: va se dăcă delăturarea acestui pact nu va mai forma punct special în programa sârbilor. Acceptează pactul dintre Ungaria Croația și Slavonia, ceea ce în încurcata situație dintre Ungaria și Croația, nu este a se desconsidera.

Activitatea sârbilor prin această programă se reduce numai și numai la sanarea neajunselor interne. Fără a se mai ocupa cu pactul dualistic, raporturile dintre Ungaria și Austria, Ungaria și Croația sau Slavonia, fără a privi la legăturile dintre Ungaria și lumea mare, deputații sârbi vor lua în mână cauza bisericei lor, care este de tot critică.

Scutiți de suspițări, invective și persecuțiuni, sub pavăza noiei programe, deputații sârbi vor căuta a salva biserica. Înțelepțește, de tot înțelepțește au lucrat deputații sârbi. Omul cu mintea sănătoasă în veci nu va aproba o programă, care fără prospecte de foloase reale naționale atinge lucruri delicate, se vor realiza vre-odată, știe însă și aceea, că ele în tabăra contrariă produc amărăciune nespusă de mare, din care isvoresc apoi persecuțiunile sistemice, și interpretarea falsă a tuturor acțiunilor lui îndreptate spre binele patriei și prosperarea poporului.

Cunoscând bine curentul domnitoriu în statul nostru, deputații sârbi prin rezoluțiunea luată —

nu au voit să câștige pentru sine sau scopurile lor opiniunea publică maghiară. Densii știu că opiniunea publică maghiară nu mai face calcul cu factori reali, ci condusă de idei ficse „per Ausoniae fines sine lege vagatur.” Au voit însă să astupe gura tuturor iubitorilor de ceartă și suspițări, au tăiat cu un cuvânt calea șovinismului.

Cu chiarificarea poziției lor și-au ajuns scopul. Diarele din capitală au salutat cu simpatia rezoluțiunile sârbilor. „Pesti Napló” special este mulțămât pre deplin. După acest situație sârbi sunt diplomați mari, au cuprins bine situațiunea, dând împăratului ceea ce este a împăratului, și regelui Ungariei, ceea ce este a regelui Ungariei. Pe această cale de aur pot lucra pentru biserica, numai cât guvernul se deschidă ochii în patru, ca nu cum-va diplomații de sârbi în cadrul noiei programe să aducă legi și sârbi, care din noui programe să anarh, să se dovedească de radată întărite de monarh, odată sancționate, nu ușor se mai pot abroga.

Punctul al doilea din programa deputaților sârbi este regularea internă a bisericei ortodoxe naționale sârbești.

În stare de tot tristă se află de prezent biserica sârbă din Ungaria. Biserica stă în luptă continuă cu capul seu, sau cu programa deputaților sârbi vorbind: biserica urmărește interese opuse intereselor poporului sârb. Lucru grozav acesta, el însă există, și delăturarea lui se va face numai prin compromis. Aceasta este credința noastră, basată pe actuala stare de lucruri. Să se aducă în consonanță interesele bisericei cu cele ale populațiunii? Da, deie Dumnezeu! însă pre ce cale. Biserica are cap, însă el nu este al biserice în sensul după cum este înrădăcinată în inima poporului și satorită în lege alegerea acestui cap. Capul bisericei este pus acolo de guvern. Este lăfițată în popor credința, ca el nu reprezintă interesele bisericei, nu urmărește binele ei. Vine acuma programa și vorbește de tot categoric. Biserica nu mai este cu poporul. Lucru grozav, însă el e declarat oficial.

Binele comun pretinde ca biserica să fie cu poporul. Biserica dăce: nu se poate eu nu cedez. Poporul strigă: nu se poate, eu sum pe calea cea adevărată. Pentru mine vorbește legea țerei, canoanele și tradițiunea.

Binele comun pretinde pace. Deputații sârbi din dieta Ungariei voiesc să caute un *modus vivendi*, o cale, pre care mergend, să aducă în consonanță interesele bisericei cu cele ale poporului.

FOIȚA.

Balul românesc.

În sala dela „Împăratul romanilor” s'a ținut Sâmbătă în 7 Februarie balul reuniunii femeilor rom. de aici sub patronatul doamnelor Maria Cosma, Ioana Bădila, Ana Moga, Minerva Brote, Elena Popescu.

Din an în an acest bal ne-a prezentat o iconă tot mai veselă și scilicioasă, din an în an balul românesc s'a urcat la nivelul cel mai nalt, ear astăzi a ajuns a fi unul dintre cele dintăiu baluri de elită de aici.

Și acesta e numai meritul femeilor române de aici, un merit, care va rămănea pentru totdeauna înregistrat în analele reuniunii femeilor de aici, un act de o valoare atât de însemnată pentru femeia rom., o isbândă, o gloriă pentru presidenta și comitetul, în a căror mâni e încredințată soartea acestei reuniuni.

Și astfel balul românesc deși încă june a stors admirațiunea întregului public, nu numai prin eleganța și splendoarea lui, dar mai mult prin farmecul și întimitatea, prin espresiunea și caracterul său național.

O singură obiecțiune ce am fi în drept a face ar fi, ca domni cavaleri să se presinte toți cu vest-

mintul usitat în toată lumea cultă la astfel de ocasiuni, și aceste să o facă mai mult pentru prestigiul, valoarea și decorul unui bal.

Dar pentru ca biografia unui bal se poată fi completă trebuie nesmintit să ne virim mai adănc în atmosfera lui, trebuie să privim mai de aproape damele noastre de bal.

Deodată cu dulcele crăciunului se întoarce toată casa, toată împărșala timpului, toate obiceiurile, toate regulile, și nu se mai liniștesc până la lăsatul secului. Și părinții toate le jertfesc pentru fata lor, ea e idealul tuturor gândurilor, tuturor ostenelelor, speranțelor și a cheltuelelor.

Și rar găsești o fată abia trecuta de 16 ani să nu fi răsbătut acest câmp al triumfelor — ea poate s'au întors din fructe decorate de lauri și cuceriri, dar n'au văduț victimele căutate în acea luptă, n'au văduț cât de sterilă și dureroasă și obositoare și viforoasă e o astfel de campanie de earnă.

Dar înainte de a se arunca în verva valurilor violente, săptămăna întregă de dimineața până seara tot croește, coase, țiveste, împletește și scrobește și încrețeste și toată ziua dăna în mijlocul unui ocean de culori de tului și tarlatanuri, ear gândurile ei și speranțele, dorințele ei, sunt toate adăncite în mijlocul acelu ocean, asupra căruia băntue uneori acele fortune viforoase a le tinereții, care deși sunt crunte

și amăgitoare — totuși sunt dulci ca profumul florilor și plăcute ca cântecul merlelor!

Învălită în zefirul unei bucurii și fericiri precum și le poate omul închipui mai viu la o fată care acum păsește pentru prima oară în lume, ea urcă trășirea, frații și surorurile mai micuțe rămân în îngrijirea servitoarei și a soartei, ea stă în mijlocul trăsuri în picioare cu capul plecat și cu inima tremurândă, și mai bine jertfeste o durere crăncenă de dinți decât se-și pună o cărpă după gât.

Apoi după aceia momentul sârbătoresc al intrării în sala dela bal, predarea biletelor cu atăta însemnatate pe care sunt tipărite dansurile, apoi înfundarea sentimelilor ascunse sub fețele lor zimboțuite până când s'a convins dacă cavalerii ducă e el aici!

Abia lămurită cu sine însuși, se răspădesc deodată în toate unghiurile salei primele acoarde ale unui vals — acele acoarde cari cuprind inima omului de un farmec dulce visător și o leagănă asemenea unei frunze de rose pe valurile line ale mării. Ear ritmul mișcărilor care poartă liniștea și simțirea omului în o melodie intimă, tainică și are puterea sa chiar și asupra fantasiei și inimei omului.

Și nicăiri aceasta putere nevedută, necunoscută nu-și poate răsbuna cu atăta tăria ca în sala de bal.

Vor lua ei oare calea mijlocie?

Ori cum va fi, noi le dorim succes, și-i vom urmări cu simpatie.

Revista politică.

În casa de jos a parlamentului Ungariei s'a început desbaterea proiectului privitoriu la reformarea casei magnaților. Desbaterea o a deschis referentul Lang, profesor la universitate. Desbaterea va dura mult, căci până acuma sunt înscrși la vorbă peste 40 oratori. Discusia este foarte agitată. Dintre opoziționali a vorbit până acuma conducătorul lor. Desideriu Szilágyi, care a atacat aprig proiectul guvernului.

Dintraltele după cum este compus astăzi parlamentul, guvernul în casa de jos este asigurat. Ce soarte va avea proiectul în casa de sus, despre aceasta nu se poate încă vorbi cu positivitate.

Englesilor le merge rău în Sudan. Cartum a căzut în mâinile Mahdiului și generalul Gordon sub pumnalul unui musulman fanatic. Asasinarea lui Gordon a produs resens în întreaga Europa. Parola englesilor după căderea Cartumului era: eliberarea lui Gordon sau resbunarea lui. Acuma ea este numai resbunare. Consiliul de ministri a decis a purta războiul cu mai mare forță militară. După știrile cele mai nouă Anglia va cere cooperarea Italiei, se și vorbește deja de o alianță între aceste două state. Italia și-a îndreptat privirile asupra Tripolisului, prin ce a provocat rivalitatea Franciei. Cestiunea egipteană începe a încurca situațiunea, și ați mâne ne putem trezi cu un războiu european, care de bună seamă va pune în flăcări și peninsula balcanică, care clocotește sub un Vulcan periculos.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

De pre malul Târnavei mici în Ianuarie 1885. Dre Redactor! Situațiunea în care ne aflăm noi românii din acest ținut pre cari i-au cuprins o amorțială mortiferă — nu știu căror împregiurări o ași putea ascrie mai potrivit. Este aceasta o consecință naturală a robotei feudali ce seculi întregi o a suportat mult cercatul nostru popor, este o însușire naturale a românilor în genere, sau este o urmă fatală a sistemului de guvernare, de care înalta ocărnuire ne învrednicește, sau toate aceste la olaltă ne-a creat soarta de abia suportabilă în care ne aflăm.

Nu se poate nega că trecutul asupritoriu a pus stampila de servilism pe fruntea poporului nostru, și soarele călduț a libertății popoarelor ce ne-a licurat și noave în de abia două decenii, nu a putut șterge deplin acest criteriu. Progresul făcut însă în acest timp ce a frapat în mod neplăcut pre antagoniștii naționali, ne caracterizează în destul ca pre un popor consciu de chemarea sa, căruia nu-i lipsește nici o condițiune de a-și valida existența sa, numai șovinismul și tendențioasa conduită a organelor guvernului este ce ne împedecă la tot pașul eluptarea unei soarte mai îmbucurătoare. În toate branșele vieții publice până și în biserică și în comună și chiar în familiă avem să simțim loviturile nedrepte ce ni se aplică. Este mult fericit acela carele în îngustul teren de activitate ce-i

este dat poate numera pe nesimțite vre un succes pre carele să nu-l cerce al paralisa curentul sistematic de persecuare.

Foarte rar ne este dat a putea înregistra succese eluptate în interesul poporului nostru și de aceea bucuria noastră este cu atât mai mare unde atari să ivesc. Cu satisfacțiune sufletească viu a reporta de astădată din ținutul nostru — că în comuna Laslăul românesc am avut ocașiunea fericită a vedea perondându-se atari succese inveseletoare.

În restimp relativ foarte scurt — față de miseria generale ce ne apasă — în parochia Laslăului românesc s'a făcut superedificatele economice pre fundul intern parochial, s'a renovat s. biserică astăzi ca un far luminos poporului, carele a sacrificat denarul seu spre mărirea lui Dumnezeu.

Și ca comună a faptelor bune, în 28 Decembre st. v. a anului expirat s'a sântit noul edificiu scolar, carele este cel mai pompos edificiu în întreaga comună și corăspundătoriu pre deplin prescrișelor legei.

Că s'a putut ajunge atari rezultate în Laslăul românesc, a căreia locuitori erau de altmintea renumiți pentru îndărătnicia lor, este a se ascrie inițiativei, energiei și zelului mult meritatului paroch local Nicolau Aron, carele n'au lăsat nici o ocașiune nefolosită — și a știut disciplina pre parochienii sei — încât prin lucrarea comună s'a putut avânta încât privește biserică și scoala la o poziție ce promite un viitoriu frumos acestei comune. Multe lucruri bune și frumoase cred că se vor mai face aici, numai dacă i va fi cu puțință preadennului și laboriosului paroch mai sus amintit, a combata uneltirile și machinațiunile semidoctilor ce din nefericire roiesc din aceea comună încât amenința și comunele învecinate.

Nu mai puțin de cât 5 învățători indigeni ne-cualificați se află în această comună la dispozițiune și încă doi cu ok levél căpătat dela cursul suplementariu din Cristurul-săcutesc, unde tot au îmbătat cu limba lor de vre-o câți-va ani pre bieții învățători români, cari dau năvală asupra actualului învățătoriu, carele însă prin diligența sa, le va înfrunta cerbicia, și prin urmăre nici că vor putea vreodată depune esamenul de calificațiune la autoritățile scolare confesionale. Buni și milostivi a trebuit să fie dd. profesori dela cursul suplementariu pentru învățarea limbei maghiare din Cristurul-săcutesc când pe unii dintre ascultătorii lor, pentru-că a petrecut cât-va timp acolo i-a dechiarat apti și calificați pentru propunerea limbei maghiare în scoalele populare române și i a împodobit și impușiat cu astfel de atestate, pe când ei din limba lor maternă română ne având nici o calificațiune teoretică — n'au și nu posed nici noțiunile nici cunoștințele ceale mai simple.

Atari indiviși se înțelege de sine că unde din estrema necesitate vor fi aplicați la vre-o școală și numai în mod provisoriu, nu pot să producă alt ce-va în școală de cât o confusiune babilonică.

Eu așa presupun că dl ministru Trefort nu a vizitat vre-o școală populară română sau săsească, unde în comună și în întregul ținut nu se vorbește limba statului, ca să vadă pre ucenicii sei cum hodorogesc și schimonosesc limba maghiară, căci sunt sigur că însuși se va înfiora de politica ce urmărește, și sub pedeapsă aspră ar oprî de a se mai lăți și octroa această limbă pre la noi foarte puțin cunoscută. Nici cel mai mare adoratoriu a maghia-

risării, sau după cum se mai dăce a propagării ideei de stat maghiar, nu se va simți atins în mod plăcut când va auzi, că în scoalele naționalităților din fericita Ungaria, pruncii învață o limbă de tot noaună unguerească d. e. oblok, sāmălău, gep, kăhăloiu, iobru, balro, etc.

Frații maghiari vor vedea ce a făcut, ear noi până atunci să suferim cu răbdare creștinească martirul ce ni se obrude; și să ne stimăm și ajutorăm unii pe alții din resputerii, și cu deosebire să ne îngrigim a ridica respectul și autoritatea adevăraților și demnilor preoți și învățători, căci „de va fi ochiul teu curat, tot trupul teu va fi luminat, ear de va fi ochiul teu stricat tot trupul teu va fi întunecat.”

N. M. Tēmpahazanú.

Procesul de pressă al „Tribunei“ din 3 Februarie st. n. 1885.

(Urmare.)

Apărătorul Francisc Fröhbeck: Cu ocașiunea pertractării ultime, ținute înaintea curții cu jurați la 15 Decembre anul trecut și-a introdus dl acusator pledoarul seu arătând, că jurații au apărut înaintea baroului acestuia spre scutul de drepturi sublime înainte cu mai mult de doi ani. Această împregiurare a fost citată ca dovadă de îndelungă răbdarea și indulgența guvernului față cu pressa, ear ruperea armistițiului, ce a ținut atât de îndelungă între procuratura reg. și pressă, ca un moment pentru punibilitatea articolului din diariu supus juraților spre judecare.

De atunci au trecut 7 săptămâni și earăși vi se impune, d-lor jurați, problema, ca să decideți, că oare subversează vre-un atac punibil al pressei în contra statului, sau că acusa ridicată e lipsită de basă.

În cazul prim acusatul urma să fie pedepsit pentru motivul că atâta timp nu s'a mai ridicat nici o acasă. Ce e drept, eu nu susțin, că atunci s'a făcut o cerere în forma aceasta și nici nu susțin, că ați s'a cerut verdictul dvoastre de „e vinovat“ din caasă că dela acusarea ultimă a trecut un interval de timp atât de scurt, dar e evidentă concludiunea că, precum atunci s'a citat pauza de mai mult de doi ani a guvernului ca un merit, întocmai astăzi se aduce timpul foarte scurt, după care a urmat antecesoarei sale această pertractare a curților cu jurați, — se atribue numai păcătuirii pressei locale.

Cu ocașiunea ultimei pertractări înaintea curților cu jurați, jurații au hotărît cu un unanim „nevinovat“ la întrebarea despre necesitatea — dacă e permis a dăce așa — ruperii păcii dintre procuratura regească și pressă. Astăzi ați fi având de a ve da espresiune convingerii, că oare poate-i-se pressei atribui ca vină, că vi se cere pentru a doua oară în timp de șapte săptămâni verdictul dvoastre?

Acusa ridicată e una dintre cele mai grele. Ea se rapoartă la fapta, care e calificată ca o provocare agitatorică de tăgăduire și răsturnare a existenței de stat și a instituțiunii constituționale a Ungariei! ea se rapoartă la o pedeapsă de până la 5 ani.

În adevăr temeiul destul spre a lua în considerație serioasă conținutul articolului, temeiul destul spre a judeca matur acusa, ce țintește la îndreptă-

Acesta a fost dela început și va rămânea în veci un loc de deșteptare și de resbunare pentru amoretele noastre june, un zefir recoritor pentru inima și peptul nostru, — el e un loc de farmec, el te electrizează, te sdrobește, te înveselește, te întristează și te nebunește, și răpește toata simțirea și te poartă în o amețală continuă.

Chiar și cavalerul, fie cât de aventurier, cât de resfătat și nepăsător — când privește la licurirea limpede lingușitoare a lampelor, cuprins de sunetul pătrunzător al unei melodii — la numărul mare frumos de fetițe înfloritoare învălitate în fel de fel de culori, decorate cu fel de fel de floricele luminoase și vede apoi fețele lor zimbătoare, le vede vesele plutind pe parchetele netede ale salei, ear privirea lui e adăncită asupra uneia, e acea una, care îi face viața de giur-impregiur mai dulce, mai prețuită și mai paradiscă!

Și nu arare-ori se întâmplă ca astfel adănciți în visurile lor dulci paradiscice, diferința între jucători și jucătoare e atât de simțitoare încât nici odată nu o poți egala. De aici apoi urmează fără indoiială, ca atâtea dame jucătoare trebuie să decoreze păreții.

Dar zimbetul și impresiunea unei inimi care pentru prima-oară se scaldă în atmosfera unei sale de bal.

Cu câtă lingușire și fericire sboară la introduțiunea unui vals braț la braț, ea se perde ca o pasere ușoară în vârtejul părechilor dansătoare, numai 2 ochi o urmăresc în tot locul cu privirea dulce și mulțamită — sunt ochii mamei îndreptați asupra ficei sale, ea urmărește odorul seu și rađe de bucurie scilpesc în ochii ei.

Dar apoi în fine acea frumșetă admirată și sərbătată odată de o lume întreagă. Dureroasă e astăzi privirea ei palidă și lanceșită e fața ei. Nimeni însă nu-i bagă de seama durerea ei, nimeni nu vrea să știe de dănsa, nimeni nu vede ca sub buchetul atârnat de peptul ei bate o inimă în o durere adăncă sfășietoare.

Era oare durerea de a fi în rëndul acelora cari le păreau viața de giur-impregiur atât de paradiscă și poftea ea oare acel noroc problematic de a fi adorată și admirată ca până acum, — nu, ea nu se gândea la fericirea și mulțămirea vre-uneia de lângă dănsa, ea regretă acel timp de aur fericit al tinereții care acum îi se presintă în toată splendoarea și în tot farmecul seu, și regreta mai mult speranța pe care acum o vedea perdată pentru totdeauna.

Și nici nu este mirare cu fantasiile închipuite la un bal, căci mare farmec are el. Omul stă și privește. Uitându-se de sine însuși, el nu mai trăește în realitate, vieța lui este ideală, și ea trebuie

să fie așa, căci altcum omul nu s'ar afla în bal, și n'ar fi fericit.

A fost frumos balul de Sâmbăta seara, frumos după cum poate fi un bal în Sibiiu. Și este lucru știut, că Sibiiu este unicul centru românesc în Ardeal, unde inteligența damelor noastre, frumșetea, gustul fin și amabilitatea lor emulează cu admirabila activitate pentru scopuri nobile, cari odată realizate, nu vom mai privi cu atâta îngrigire în viitoriu.

Era minunată priveștiunea ce se desfășura în ochii nostri. În vârtegiul jocului înfocat junii sburau răpiți de fericire și bătrânii priveau cu duioșie, reimprospătându-și dăile de odinioară, când ei duceau rola celor priviți acuma. Cine va ști spune ce valuri sbuciumau acum pepturile lor! Vorbesc de bătrânii în etate cari erau la bal, și nu de acei juni bătrâni, cari au absentat dela bal în mod demonstrativ spre a se putea dăce, că ei au absentat.

De încheere voi aminti că și acuma, ca și în anii trecuți căpeteniile civile și militare și elita întreagă a Sibiiului au luat parte la balul de Sâmbăta seara.

S'a jucat până dimineața la 4 oare, și atunci fie-care s'a dus la ale sale. Fericit tēnărul care și-a dus cu sine întreagă inima și fetița, care n'a oftat la eșirea din sala cu balul.

C. A.

țirea, la onoarea și libertatea ălor doi cetățeni ai acestui stat.

Iertați-mi să adaug la această examinare conștientă și pe aceea a mea.

Aceasta voiesc să o fac de o parte în convingerea că dânsa nu va împedea pe nime de a și deprinde oficiul seu de judecător cu deplină asprime la cazul când în articol s'ar cuprinde întru adevăr provocarea ațîtoare ce i se impută, de altă parte pătruns de încrederea cea mai firmă, că iubirea de adevăr a dvoastre, nesguduiveră prin nici o considerare laterală, de sigur nu va declara de punibilă problema sublimă a publicistului de a pași liber, bărbătește și nespăriat pentru convicțiunile sale.

Articolul incriminat se ocupă cu o cestiune, care — poate ca nici o alta în statul nostru — ia la dispoziție nu numai interesul tuturor cercurilor și claselor poporațiunii, ci deșteaptă în măsură extraordinară și patimile tuturor celor ce iau parte la aceea. Aceasta e de o parte născută netăgăduită de a provoca procesul de asimilațiune a diferitelor naționalități din patria noastră poliglotă în o națiune, sau — unde s'a început deja pe acesta a-l accelera, ca naționalităților nemaghiare să li se restrîngă tot mai tare usul limbii lor naționale și să li se îngreuneze tot mai tare însușirea și cultivarea temeinică a acesteia; de altă parte apărarea purtată cu o energie mai mare s'au mai mică în contra acestui atac.

Un detail al acestei cestiuni de limbă, restrîngerea dreptului naționalităților de a face us de limba lor națională la judecătorii, o ia articolul ca punct de plecare a espunerilor sale și eu trebuie să me ocup cu el cu atât mai mult, cu cât în actul de acușațiune se face imputarea, că articolul ridică obiecțiuni în contra folosirii oficiale a limbii maghiare. Această imputare e de tot neîndreptătită. Nu în contra usului legal al limbii maghiare oficiale se luptă articolul, ci în contra împregiurării că usul limbii mămești se declară de nepermis chiar și în acele casuri, în care legea espres îl conrede.

Pentru esplicarea și dovedirea acesteia, concediți-mi să iau în considerație legile referitoare la cestiunea limbilor, gena a acelora, espunerea și întrebuițarea lor prin organele statului.

Cestiunea naționalităților a format, cu ocașiunea redobândirii constituțiunii, un obiect de căpetenie atât de însemnat, încât rescriptul Maiestății Sale urmat la adresa primă din 1866 face amintire despre aceea în următorul mod:

„Mai departe considerăm ca de lipsă de a recerca pre magnații și deputații adunați, ca la inițiativa proiectelor regești sau la ale dietei să aducă la desbatere un astfel de proiect, care să conțină o formulare clară și espresă a drepturilor naționale ale locuitorilor nemaghiari ai Ungariei noastre, estinderea acelora atât relativ la desvoltarea limbii și a naționalității lor, cât și la rapoartele lor politice.“

La aceste Francisc Deák a răspuns în memorabila sa adresă:

„Și noi știm că sentimentul național ce se desvoltă pe di ce merge tot mai tare merită atențiune și că nu se poate de a-l măsura pe acesta cu măsura trecutului și a legilor mai vechi. Noi nu vom uita, că locuitorii nemaghiari ai Ungariei încă sunt cetățeni ai Ungariei și noi vom acorda prin o lege cu deplină bunăvoință tot aceea ce cer în această privință interesele lor și binele public.“

Această lege se cuprinde în titlul: „Despre egala îndreptățire a naționalităților,“ articolul de lege 44 din 1868 al cărui §. 1 alineatul al doilea dice:

„Egala îndreptățire a tuturor cetățenilor nemaghiari ai Ungariei se poate supune, relativ la usul oficial al diferitelor limbi ale țării numai întru atâta unor prescripții deosebite, întru cât aceasta o pretinde ca necesară unitatea țării, posibilitatea practică a guvernării și administrațiunii și deprinderea punctuoasă a justiției.“

§. 7 al aceleiași legi conține dispoziția, că fiecare locuitor al țării poate folosi la judecătorii cercuale limba protocolară a acelei jurisdicțiuni.

§. 8 al acestei legi dispune: În casurile §-lui 7 judele resoalvă acusa sau rugarea, în care s'a predat, instrucția, ascultarea martorilor, repertul judecătoresc și alte funcțiuni judecătorești, atât în afaceri de proces, cât și în proceduri penale — o conduce în limba partidelor, ce poartă procesul, și respective a persoanelor ascultate; protocoalele de pertractare ale proceselor le poartă totuși în aceea limbă, pe care și-o aleg din afacerile jurisdicțiunilor prin invoiala partidelor, ce poartă procesul. Conclusul de citație în interesul partidelor citate e de a se concipia în limba lor națională.

Conclusul judecătoresc e de a se concipia în limba protocolului de pertractare.

§. 9. sună: În toate procesele civile și criminale, cari sunt de a se purta cu întervenirea unui avocat, la judecătorii de prima instanță relativ la limbă, atât la purtarea procesului cât și la luarea sentenței e de a se susține pretutindene usul de până acum până atunci, până când va decide legislatura preste regularea definitivă a judecătorilor de prima instanță și preste procedura verbală.

Aceste sunt dispozițiunile cari ar avé de a forma baza pentru usul la judecătorii a limbii naționale din partea cetățenilor nemaghiari ai Ungariei; ear o schimbare legală nu s'a făcut până acum cu privire la aceste dispoziții.

Primul atac asupra acestor dispoziții s'a întreprins în părțile ardelenale ale Ungariei, atunci, când președintele tablei regești din Murăș-Oșorheiu, după-ce a cercetat în anul 1872 ca comisar ministerial judecătorii ardelenale de nou înființate, a emis o ordinațiune contrară legilor.

Președintele: Nu voiesc să restrîng libertatea apărării, dar îl rog pre dl apărător, să nu se estindă așa departe, de oare-ce precedențele enumerate nu se țin de obiectul acusei.

Francisc Frűbeck (continuând); Eu cred totuși că în adevăr consună cu el. Dar' voi vorbi foarte pe scurt. Plângerea ridicată de către președintele de pe atunci al tribunalului reg. din Brașov în contra ordinațiunii președintelui judecătoriei supreme din Murăș-Oșorheiu precum și interpelațiunea făcută tot în aceeași cauză din partea deputatului Gustav Kapp, au avut, ca urmare că ministrul de justiție de pe acel timp, Stefan Bitto, a emis sub numărul 3977 cu datul de 1 Aprilie n. 1872 o ordinațiune, prin care dispune cu dispozițiile legale, cari se rapoartă la usul limbilor nemaghiare pe la judecătorii, sunt de a se păstra în esența lor neschimbată.

Se părea prin urmare, că starea creată prin lege — până la o mică schimbare — are să fie apărută și susținută din partea guvernului.

Această aparență a fost însă înșelătoare.

Prin ordinațiunea din 14 Novembre 1875 nr. 32,710 ministrul din acel an, Perczel, a dispus ca intervențiunea advocaților — fie aceasta verbală sau scripturistică — numai în acel cas e de a se primi, dacă acestia la intervenirea lor se vor folosi exclusiv numai de limba maghiară.

Ministrul de justiție — interelat fiind în casa deputaților pentru procederea sa contrară legilor — n'a fost în stare de a răsturna atacurile ridicate în contra-i și declară (la 22 Februarie 1876): că de oare-ce dânsul, starea ce s'a născut și s'ar putea naște prelângă legea actuală din cestiunea limbilor, nu o consideră de priincioase nici în interesul statului nici a deprinderii justiției, și de oare-ce el ține că o îmbunățire radicală a acestor stări e posibilă numai pe calea legislativă, de aceea va ține de a sa datorință de a esopera sanarea rului esistent prin un proiect clar — care să escludă orice interpretare falsă.

Acest proiect de lege nu s'a adus încă până acum, din contra însă cu datul de 8 Aprilie 1878 s'a trimis din nou o ordinațiune a ministrului de justiție către judecătorii încă neascultătoare prin care li s'a ordonat strict ca în procese civile și criminale, cari se poartă cu intervenție de advocați să se conceadă numai usul limbei maghiare.

Astfel s'a întemplat, că tribunalul reg. din Sibiu în ședința sa dela 14 Decembre 1881 sub nrul 7544 a luat conclusul, ca actele advocațiale ce nu se vor preda în limba oficioasă a statului, începând din 1 Ianuarie 1871 să se respingă.

De pe acest timp se întemplă aci, ca și în alte locuri mai înainte deja, cea desconsiderare a drepturilor acordate de lege ale cetățenilor nemaghiari ai acestei țări, — relativ la usul limbii lor naționale.

Abstragënd dela aceea, că advocații ca reprezentanți ai partidelor, ce-și cearcă dreptul, sunt siliți a se folosi exclusiv de limba maghiară în actele lor la pertractările înaintea judecătorilor civili și la apărarea susținută înaintea judecătorului criminal, — se mai concpează în limba maghiară rezoluțiunea pirilor și a cererilor, repertul luat cu martorii, protocoalele de pertractare, citațiunile și sentențele judecătorești — exclusiv numai în limba maghiară și în procesele civile și criminale, cari se poartă fără intervențiunea advocaților.

Trebuie apoi, dacă aceasta stă în contradicere cu legea, să considerăm ca neîndreptătită sau chiar punibilă fapta că se vorbește cu durere de atacul ce se face sentimentului unei părți a cetățenilor Ungariei?

Poate-se trage la răspundere autorul articolului incriminat, dacă el, cu considerare la aceea că pertractarea finală are de scop a deștepta convingerea generală, că pedeapsa e echitabilă și trebuincioasă, că această pedeapsă e în faptă o satisfăcțiune,

— el, autorul consideră ca un lucru nelogic că pertractarea finală a unui proces criminal, s'a purtat în o limbă, pe carea cei prezenți, sau cel puțin o parte a acestora nu o înțeleg?

I se poate impune culpabilitate autorului, care numește asupra faptului, că acusații sunt apărăți în o limbă carea ei nu o pricep, că acestora li se publică sentența în o limbă neînțeleasă, de dânsii, cu toate că limba lor națională e o limbă universală, o limbă a unei naționalități egal îndreptățite în Ungaria.

Dacă și lupta pentru bunuri materiale e îndreptățită; cu cât mai tare trebuie să fie îndreptățită lupta pentru naționalitatea proprie, după-ce credința și atragerea către aceasta trebuie să se privească nu numai ca un drept, ci și ca o datorință a fiecărui individ?

Cu atât mai tare trebuie să stimeze această luptă publicistul, care în calitate de espresiunea opiniunii publice, — e chemat de a indica urmările ce sunt în stare să le provoace întocmirile și dispozițiile ce ating interese publice.

Dacă dar' autorul articolului incriminat, în care lucră datorința publicistului în consonanță cu aceea a membrilor unei naționalități egal îndreptățite a Ungariei, luptă în contra unei încălcări a dreptului acordat prin lege, a dreptului de a-și putea folosi limba națională la judecătorii, dacă în această încălcare privește o parte a măsurilor cari se aplică în Ungaria pentru a despoia naționalitățile nemaghiare de conștiința lor națională — nu e permis oare să privească — fără de a fi pedepsit — în aceste măsuri un atac asupra vieții naționalităților nemaghiare?

Nu e silit oare a atrage atențiunea la consecuențele cele mai extreme, de care trebuie să ne temem că vor fi produse prin lupta provocată în mod necesar de acest atac?

Întreb, dl or jurați, poate-i-se face același imputarea a fi provocat însuși nenorocirea, care dă espresiune temerii sale că se va întempla ceva, ce lui i pare a fi o nenorocire, și descrie totodată această nenorocire? Poate-i-se imputa unui astfel de om, că a provocat el însuși această nenorocire sau că a agitat pentru a o provoca?

Sau — pentru ca să ilustrez aceste cuvinte prin un exemplu —: Eu vîd stând lângă o bute cu brav pe un om cu luminarea. Din un motiv oare-care nefiind în poziția de a-l depărta de butea cu bravul cu putere fizică, — poate totuși până la dânsul să pătrundă vocea mea și eu îi descriu cu colorile cele mai vii nenorocirea ce s'ar naște, dacă ar cădea o schinteia în pulverea din bute.

Dacă însă prelângă toate aceste cade totuși o schinteia în butea cu bravul, poatemi-se imputa, mie, că eu l-aș fi ațîțat la aceasta?

Ce altă a făcut autorul articolului incriminat?

El descrie eventualitățile ce s'ar naște cu sila după părerea sa ca o urmare a procederei în contra naționalităților nemaghiare. El descrie cu colorii negre, ceea ce vede, că urmează, regretă și-și espriamă temerea în forma unei îngrijiri.

El dice: Dacă atacurile îndreptate în contra naționalităților nemaghiare se vor continua, urmarea desastroasă neapărată a acestor atacuri e dușmănia îndreptată în contra atacătorului acestor naționalități, care s'ar împărțăși apoi de silă la un act, ce ar resulta din această dușmănie.

Eu cred deci — și mi se pare, că cu tot dreptul — că în aceasta e de a se privi o recercare de a nu mai continua atacurile îndreptate în contra naționalităților nemaghiare și în această credință sunt întărit și mai tare prin cuvintele: Sunt loviți de cea mai deplină orbie Maghiari, dacă n'o înțeleg aceasta și mai ales când e vorba, nu de noi... de Germanii, care...“

Acela însă, declară indicarea la dușmănia dintre Maghiari și naționalitățile de altă limbă, o consideră ca o agitare menită a provoca această dușmănia, acela — ca să revin la exemplul de mai înainte — me poate învonovăți și pe mine ca pe un om care aș fi provocat la producerea esplosiunii pe omul de lângă butea cu pulvere prin descrierea periculului.

Abstragënd însă dela aceasta, — o provocare ațîtoare nu subversează nici din cauză că așa ceva nu se dice prin nici un cuvînt al articolului.

Dacă acum vre-un interpret cutezător, — făcënd silă cuvintelor articolului incriminat, — ar putea scoate din el, cel puțin după părerea sa, vr-o provocare agitatoare și în acest cas ar trebui să se urmeze dispozițiilor § 75 al legii penale care dice: Ca crime sunt a se privi numai fapte sevîrșite cu propus. — Aceeași are valoare și despre delict. Întru adevăr ar fi a dice o calumnia, dacă ar voi cineva să-i impute pe baza unei astfel de interpretări provocare agitatoare vrednică de pedeapsă, — autorului.

În acest caz i s'ar octroa autorului nu numai o faptă punibilă, ci și propusul pentru această faptă.

Nu aceea ce un interpret prea zelos stoarce din articol, ci aceea ce a cugetat autorul, aceea ce i-a fost în propus, are să servească la judecarea faptei.

Deoarece-ce însă nici un cuvânt nu cuprinde vre-o provocare, vre-o agitare, din nenorocire e cu nepuțință de a presupune, că autorul a avut propusul de a fi ațîțat spre o lucrare oprită prin lege, și cu atât mai puțin spre resturnarea existenței de stat a Ungariei.

De sine se înțelege, că întocmai lipsește ori-ce îndreptățire de a imputa acest propus redactorului „Tribunei“, dlui Cornel Pop Păcurar, abstragînd dela aceea, că la acest acusat, care preste tot ar veni în combinație numai ca ajutor, lucrurile ar sta altcum.

Dl Pop Păcurar ar fi numai atunci a se pedepsi, dacă el ar fi avut propusul de a provoca sau mijloci ușurarea săvîrșirii unui delict, dacă deci dînsul în publicarea articolului ar fi recunoscut săvîrșirea unui delict și pe acela cu toate acestea nu l-a împedat.

Deoarece-ce însă prin lipsa faptică din cuvintele articolului a unei provocări ațîțătoare e esclusă și posibilitatea unei astfel de cunoștințe, și deoarece-ce nu se poate presupune, că dl Pop Păcurar aparține acelor interpreți, cari totuși voiesc să descopere în articol ațîțare, astfel la nici un caz nu se poate recunoaște ca vinovat în sensul legii penale.

Deoarece-ce acuzarea susține, că prin publicarea articolului incriminat s'a comis delictul de agitație prevădută în §. 173 al legii penale, me simt dator a cerceta mai cu din adins această parte din lege.

§. 173 al legii penale dîce (cetește textul legii): În §. 173, sunt enumerate precis și taxativ delicturile, ce urmează a se pedepsi ca agitări.

Tot astfel sunt indicate cu precisiune și obiectele acestor delicturi, de exemplu: ordinea succesiunii pe tron, puterea obligatoare a legii, legătura dintre ambele state ale monarhiei etc.

Precum vedem acum, nici unul dintre aceste obiecte nu intră în cercul cesiunilor discutate în articol, și earăși, de altă parte, fapta, de care actul de acuzare învinovățește articolul, adică agitarea pentru resturnarea statului ungar, nu este dintre faptele enumerate în §. 173 a legii penale.

Luând însă în considerare, că după §. I. al legii penale numai acea faptă e crimă ori delict, pe care legea o declară ca atare, mai luând apoi în considerare, că numai paragraful citat în actul de acuzare poate să fie luat drept basă pentru sentență, acușatii nu pot să fie condamnați chiar și numai pentru motivul, că n'au fost acușatii de nici una dintre faptele declarate în §. 173 drept delicturi, ear, de altă parte, fapta, pentru care sunt acușatii, nu e calificată în §. 173 drept delict.

Dlor juraț! Încheiu deci espunerile mele cu rugarea adresată dvoastre, să ve aduceți aminte la pronunțarea verdictului de sentență, pe care marele patriot, contele Stefan Széchenyi a pronunțat-o în anul 1842 în academia ungurească de științe:

„Pe vecinul Ddeu! nu este oare ori-și-care fiu de altă limbă al Ungariei silit de a privi ca ceva mult mai mult decât susținerea legală a limbii maghiare în toate acele încercări, prin care cei pripiți vor să respîndească naționalitatea noastră și să ne asigurare astfel existența națională!

Să ne dăm seamă: cine oare suferă fără de a rezista să i se scoată cu puterea măcar un fir de păr? Noi Maghiarii, am suferi noi oare dacă vre-o putere ar voi să ne siluiască într'un proces atât de scurt, mai ales când forma în care ar face-o aceasta ar fi atât de puțin atrăgătoare? Ne-am supune noi oare unei porunci, ne-am supune chiar unei legi, care, deși nu ar cere tocmai tradare față cu națiunea, însă în aplicarea ei, mai ales ținînd seamă de

neîncrederea multora, ar fi tiranică? Această iubire de dreptate se ve conduce în pronunțarea verdictului d-voastre.

(Va urma.)

Avis.

După cum ni se spune cu 12 Faur, st. n. a. c. a expirat termenul pentru ridicarea câștigurilor din loteria de efecte a Reuniunii femeilor române din Sibiu. Cele neridicate până la acest termen au rămas în proprietatea Reuniunii.

Licitarea obiectelor rămase la Reuniune va urma în luna aceasta.

Varietăți.

* (Alegere de protopresbiter). Alegerea de protopresbiter în tractul Turdei s'a severșit în 20 Ianuarie (12 Februarie) a. c. cu care ocaziune clericul și juristul absolut *Petru Roșca*, oficial consistorial a obținut 28 voturi, ear parochul *Teodor Ciortea* din Coșogna 14 voturi.

* (Personal.) Ni se scrie din Făgăraș: Sâmbătă 26 Ianuarie a fost aici episcopul substituit reformist, și primit de comitele suprem cu pompă. Preoțimea noastră în frunte cu administratorul protopresbiteral Iuliu Dan, încă s'a prezentat la dnul episcop, care în răspunsul seu i-a îndemnat la lucru, căci bisericile promovează în mod însemnat binele patriei.

* (Cas de moarte.) **Spiridon N. Nasta**, pardositor și proprietăru, epitropul bisericii noastre din cetate de aici mai mulți ani, a răposat la 28 Ianuarie, a. c. în etate de 75 de ani.

Înmormîntarea s'a făcut Mercuri după ameași la 3 oare. Ca preot a funcționat domnul D. Cunțan, prof. de cântări suplinind pre parochul locului, protopresbiterul Simeon Popescu.

Un public foarte numeros din toate straturile societății din Sibiu a dat mortului cea din urmă onoare.

O impresiune de tot deprimătoare a făcut asupra numerosului public împregiurarea, că la înmormîntarea acestui bărbat, care o vieată întreagă a servit fără plată bisericii ca epitrop, adunând crucerii de crucerii cu discul spre a înfrumșa casa lui Dumneșeu, biserica n'a aflat cu cale a i face onorurile la mutarea lui din lume, și cel puțin în câte-va cuvinte să-și fi adus aminte de credinciosul seu servitor.

Pentru atîta disgrăție se revoaltă în om bunul simț. Să nu ne mirăm că oamenii ocolesc biserica. Să nu ne mirăm că epitropii cu lunile nu mai iau discul în mână.

Dacă decorul bisericii pretinde ca pentru lucruri deșerte, să fim tribuni în fruntea poporului, tot acest decor cere să ne aducem aminte cu pietate de servitorii bisericii.

* (Cas de moarte.) **Susana născ. Pecosmosca**, văduvă preoteasă după parochul Ioan Arseniu din Gurariului a reposat Duminecă, la 27 Ianuarie a. c. în etate de 70 ani.

* (*Banchet interdîs*). Pe Marța trecută era anunțat banchetul în onoarea domnilor Barițiu și Slavici pentru arhitectura lor în procesul de presă. Banchetul fu interdîs la ordin ma înalt.

* (*Magyar polgári kör.*) Sub acest nume s'a înființat anul trecut aici în Sibiu o reuniune a fraților maghiari. Țilele aceste ne veni raportul ei anual despre decursul anului 1884.

Noi am salutată cu simpatie aceasta reuniune încă la înființarea ei. Ca mamă adevărată ea a luat pre toți maghiarii din Sibiu sub aripile ei, i scutește și nutrește sufletește, formînd din ei aprigi luptători ai cauzei pentru care sunt puși aici. Fie-care om cu minte va saluta această faptă nobilă, și în special o vom saluta noi românii, cari trăim risipiți

ca făina orbului, și învrășbiți așa, că scuișăm unii după alții, ca și leproșii din biblie.

În adunarea generală din săptămîna trecută s'a cetit raportul anual al comitetului, din care se vede că reuniunea are o avere de 1575 fl. numărul membrilor este 282.

Adunarea generală fu deschisă de presidentul comitetului, dl Zagoni Gábor prin o cuvîntare însuflețitoare.

Solidaritatea maghiarilor din Sibiu ne înfățișează un lucru demn de imitat, pentru acea o recomandăm atențiunii bărbaților nostri competenți.

* (Academia română), în ședința sa dela 26 Ianuarie (7 Februarie) 1885, a luat următoarea decisiune:

„Vedînd că raportul anual al Secretariului Secțiunii istorice a Academiei relativ la *Mișcarea literaturii istorice în România și în strei.ătate următoare în decursul anilor 1880 și 1881*, publicat în *Anale* pe 1881—1882 (seria II, tom. II, sect. II, p. 165—330) s'a tradus în limba germană și s'a adresat prin aceasta la un cerc de cetitori mult mai numeros putînd provoca o discuțiune publică prin foi streine.

„Academia declară, că nu ia nici un fel de răspundere pentru părerile cuprinse în raporturile anuale ale secretariului de secțiuni.“

* (Carneval.) Pompierii voluntari din Seliște arangiază Sâmbătă 2/14 Faur a. c. o petrecere cu joc pentru scopuri filantropice.

Începutul la 7 oare seara. La 12 oare masă comună.

Prețul intrării: 1 fl. de familie. Solviri benevole se primesc cu mulțămîță și se vor cuita în public.

* (Bal filantropic.) Dumineca trecută s'a arangiat în Deș un bal în favorul bisericii greco-orientale de acolo.

Despre rezultat cu altă ocaziune.

* (Concert) împreună cu bal, va arangia intelingența română din Cluș în favorul „fondului pentru înființarea unei scoale rom. de fete în Cluș“ la 12 Faur st. n. 1885 în sala redutei urbane.

Începutul la 7 1/2 oare seara.

Prețul intrării: 2 fl. de persoană, 4 fl. de familie de doi membri, ear pentru ceilalți de fiecare, câte 1 fl.; un bilet de fereastră seria I. 2 fl. 50 cr. seria II. 1 fl. 50 cr, de galăria 1 fl. 50 cr.

Biletele se pot procura pră lângă arătarea acestui invitoriu în 11 și 12 Faur — în localitatea casinei române din Cluș (bel-szénutca 6 sz.) — dela 11—12 și 2—4 oare, și în seara concertului la cassă.

La începutul pauzei celei mari 12 juni — în costume naționali — vor presenta jocurile „Călușierul și Bătuta“.

Ori ce oferte marinimoase, precum și suprasolvirile se vor quita cu mulșămîta pre cale diaristică.

Loterie.

Mercuri în 11 Februarie 1885.

Brünn: 71 73 19 8 24

Bursa de Viena și Pesta.

Din 12 Februarie n. 1885.

	Viena B. pesta	
Galbin	5.80	5.78
Napoleon	9.77 1/2	9.75 1/2
London (pe poliță de trei luni)	128 85	128.75

Cu trei cruceri pe di și poate curăți omul trupul în mod radical, și prin aceasta poate preveni o sumă de boale, cari provin din împedecarea organelor nutritoare, și mistuitoare (durere de stomach, și de mațe, homoroide, îngroșarea sîngelui, lipsa de apetit etc.) Recomandăm folosirea pilulelor de Svitsera ale apotecei Brandt ca cură pentru curățire. (O șatulă 70 de cr. în apotecă.) Trebuie bine îngriț ca eticheta să aibă ca marcă o cruce albă în materie roșie și numele R. Brandt.

Nr. 609.

[978] 3—3

EDICT.

Ana născută Dragota legiuita soția a lui Toma Nastase din Fofeldea protopresbiteratul Agnitei, care cu necredință s'a părăsit pe legiuitul ei soț de căsătorie de 6 ani fără a se ști de locul ubicațiunei ei, prin aceasta se citează ca în termen de 3 luni de țile dela prima publicare, să se prezenteze înaintea subscrisului oficiu protopresbiterale, căci la din contră se va aduce sentența cu total divorțiu și în absența ei.

Noerchiu, în 12 Octombrie, 1884. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Agnitei ca for matrimonial.

Grigoriu Maier,
adm. ppresb.

Nr. 2/2/1885 civil.

[979] 3—3

Publicațiune.

Aduc la cunoștința publică că spre a face cele necesare la regularea hotarului din **Bernadea**, și adică spre a regula reprezentarea partidelor, a alege pre ingineri și a face preliminarul de spese, am designat ziua de **9 Martiu 1885. dimineața la 8 oare** di de pertractare. Aceasta se va face la fața locului în locuința judeului, la care se invită părțile interesate cu observarea, că neprezentarea lor nu va împedeca ținerea pertractărei.

Elisabetopole 9 Ianuarie, 1885.

In numele tribunalului:

Székely Miklós m. p.,
jude esmis.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericesti

de rit catolic și grec.

[928] 15—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi uteza Nr. 17.

Felon sau Odăjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate felurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebni-ca, cădelnițe, pacifical, candelile de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de

Evangelie etc. Comande se efectuesc prompt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.